საქართველოს კომუნისტური პარტია (ბოლშევიკებისა.)

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

სამშაბათი, 16 ნოემბერი 1920 წ.

რედაქცია და კანტორა მოთავსებულია პასკევიჩის ქ. № 3 მეორე სართულში. თვიური ხელის მომწერთათვის გაზეთი ღირს 200 მან.

ფასი 10 მან.

№ 95 ყოველდღიური ორგანო საქართველოს კომუნისტურ პარტიის ცენტრალურ და თბილისის კომიტეტებისა. № 95

მთავრობის გადადგომა

მთავრობის გადადგომა მორიგ საკითხათ წამოიჭრა. გაზეთებში კანტი-კუნტათ გაისმის ხმები ამის შესახებ და შესაძლოა მართლა „გადადგეს“ მთავრობა, ხოლო იმავე საათში მოგვევლინოს ახალი მთავრობა ძველი თავმჯდომარის მეთაურობით და ძველი მინისტრების უმრავლესობით.

ასეთ პირობებში სერიოზულად არც კი შეიძლება მთავრობის კრიზისზე ლაპარაკი. შეუცვლელი რჩება მთავრობის პოლიტიკური კურსი და მიმართულება, შეუცვლელი რჩება მმართველი პარტია და წარმოიდგინეთ, შეუცვლელი რჩება თვით ეგრეთ წოდებული ოპოზიციის დამოკიდებულება მთავრობისადმი.

„ოპოზიცია“ მხოლოთ ეტმასნება შემთხვევით მოვლენილ მდგომარეობას და თავის მოთხოვნილებათ გამოაქვს ის უმნიშვნელო გადაჯგუფება, რასაც მმართველი პარტია თავისი ნებით ახდენს თავის წევრთა შორის. „ოპოზიცია“ საკითხადაც ვერ აყენებს თავისი საკუთარი მთავრობის შედგენას, იგი იმასაც კი ვერ მოითხოვს, რომ მისი წევრები უმცირესობის სახით მაინც შევიდენ მთავრობის შემადგენლობაში. არც საკუთარი მთავრობა და არც კოალიცია — ასეთი უარყოფითი პროგრამით ხასიათდება „ოპოზიციის“ უშინაარსო ფართი-ფურთი.

მმართველ პარტიას ასეთი ოპოზიცია, რა თქმა უნდა, ვერ შეაშინებს და მის მოთხოვნილებას იგი არავითარ ანგარიშს არ გაუწევს. მაგრამ შექმნილი მდგომარეობა იმდენათ მძიმეა, რომ მმართველი პარტია თითონ ეძებს მოკავშირეებს და ცდილობს თავისი პასუხისმგებლობა სხვასაც გაუნაწილოს.

უკანასკნელ ხანებში გამწვავებული ეკონომიური კრიზისი იმდენათ აუტანელი შეიქნა, რომ ის სრულიად საკმაო იყო მთელი მმართველი პარტიის მდგომარეობის ძირიანათ შესარყევლათ. ამას მოემატა გარედან მოსალოდნელი საფრთხე და მდგომარეობა კიდევ უფრო გაუარესდა. ასეთ პირობებში რა გასაკვირია, რომ მმართველი პარტია თვალებს აცეცებდეს და თვით ულიმღამო „ოპოზიციაშიაც“ კი ეძებდეს დასაყრდნობ ძალას.

ასეთ პირობებში, რა თქმა უნდა არსებითათ არაფერი არ იცვლება: ვერც მმართველი პარტია იხსნის თავიდან თავისი პასუხისმგებლობის ნაწილს და ვერც „ოპოზიცია“ იპყრობს რაიმე პოზიციას. და ეს იმიტომ, რომ ორივე ისინი დგანან ერთ ნიადაგზე: თუ გაკოტრდა მმართველი პარტია, ასევე გაკოტრებულია მისი ოპოზიციაც. მათ ერთნაირი პროგრამა, ერთი სავალი გზა ქონდათ და თუ დროთა ვითარების გამო გაუვალ ჭაობში ჩაიფლენ, მათ ისევ არ შეუძლიათ აქედან ამოსვლა, როგორც მორევში ჩავარდნილ კაცს არ შეუძლია საკუთარ ქოჩორში ჩაფრენით თავისი თავი ამოათრიოს. ერთათ მავალი ერთ ჩიხში არიან მომწყვდეულნი.

და ეს ითქმის არა მარტო ეგრეთ წოდებულ სოციალისტურ პარტიებზე, — ასეთსავე მდგომარეობაშია ნაციონალ-დემოკრატების პარტიაც. რა უნდა მისცეს მან ქვეყანას, კიდეც რომ ხელთ ჩაუვარდეს მთელი მთავრობა? მიუხედავათ მისი ხან-გამოშვებითი ოპოზიციონერობისა, მისი პოლიტიკური კურსიც არსებითად ისეთივე იქნება, როგორიც იყო აქამდე მმართველი პარტიის მოღვაწეობა. მმართველი პარტია საზოგადოთ იმას აკეთებდა, რასაც ნაციონალ-დემოკრატების, ანუ გაბატონებული კლასების ინტერესები უკარნახებდა. მან უკეთ შესძლო დღემდი ამ საქმის გაკეთება, ვიდრე ამას შესძლებდა უმნიშვნელო ჯგუფი ნაციონალ-დემოკრატებისა. აშკარაა, შექმნილ გაუარესებულ პირობებში, საქმეს ვერ გამოასწორებს, რომ მართვა-გამგეობას ნაციონალ-დემოკრატების მთავრობა ჩაუდგეს. აკი ამიტომ არც კი აყენებს იგი საკუთარ მთავრობის შედგენას, თუმცა მოითხოვს მთელი მთავრობის გადაყენებას.

როგორც ვხედავთ, კრიზისიდან გამოსავალი არ არსებობს. დამფუძნებელი კრება და მასში მოკალათებული პარტიები განზე გარიყა ცხოვრებამ და თავისი გზით მიიმართება. ის ქმნის სრულიად ახალ პირობებს და სრულიად ახალ გზას ხალხის მართვა-გამგეობისა. ეს არის, როგორც ესერების პარტიამ უწოდა, ხალხის უშუამავლო მთავრობა. მაგრამ ასეთი მთავრობა დამფუძნებელი კრებიდან არ წარმოსდგება. ის მის წინაამდეგ წარმოიშობა და ჩვენი ქვეყანაც ამ გზისკენ ბეჯითათ მიიმართება.

ინტერნაციონალის გარშემო

კომუნისტურ ინტერნაციონალის აღმასრულებელ კომიტეტის სხდომა.

ამხ. ზინოვიევის თავმჯდომარეობით 21 სექტემბერს შესდგა კომუნისტურ ინტერნაციონალის აღმასრულებელ კომიტეტის პლენალური სხდომა. დღიურ წესრიგში შემდეგი კითხვები იყო: 1) კომუნისტური მოძრაობა საბერძნეთში. 2) „პალესტინის სოციალისტურ (პოალეი-ციონი) მუშათა პარტიის“ შესახებ და 3) იტალიის უკანასკნელი ამბები. პირველ კითხვის შესახებ მოხსენება გააკეთა საბერძნეთის კომუნისტურ პარტიის წარმომადგენელმა. საბერძნეთში დამოუკიდებელი მუშათა მოძრაობა დაიწყო მხოლოდ უკანასკნელ ომის დროს. ამ დრომდის მუშათა მასსები ბრმა იარაღათ იყვნენ გადაქცეული ბურჟუაზიულ პოლიტიკოსების ხელში. უმთავრესათ მუშათა მასსები მხარს უჭერდენ „ვენიზელისელებს“. მუშათა კლასის მდგომარეობის გაუარესებამ და რუსეთის რევოლუციის გავლენამ გამოიწვია საბერძნეთის მუშათა სოციალისტური პარტიის დაარსება. ამ პარტიის პირველი სიეზდი მოხდა 1918 წლის ნოემბერში. ამავე დროს დაარსებულ იქნა საერთაშორისო შრომის კონფედერაცია, რომელშიაც შევიდენ ყველა მთავარი პროფესიონალური კავშირები და შრომის ბირჟა. მუშათა ახალ პარტიას დიდ დაბრკოლებებთან მოუხდა ბრძოლის წარმოება. ეს დაბრკოლებები იყო ნივთიერი უსახსრობა, შეგნებულ მომზადებულ რევოლიუციონერების კადრის უყოლობა და ლიბერალური მთავრობის საშინელი, გამძვინვარებული რეპრესიები.

ამა წლის აპრილში მოხდა პარტიის მეორე სიეზდი, რომელზედაც წარმოდგენილი იყო პარტიულ ორგანიზაციების ათას სამას ოცი წევრი და აგრეთვე 20 ათასი პროფესიონალური კავშირების წევრი, რომლებიც ემხრობიან ამ პარტიას. სიეზდმა თითქმის ერთხმად მიიღო დადგენილება იმის შესახებ, რომ პარტია შეერთებოდა მე-3 ინტერნაციონალს. სიეზდმა მოიწონა აგრეთვე ბალკანეთის კონფერენციის პლატფორმა. ამ კონფერენციას დაესწრო აგრეთვე საბერძნეთის პარტიის დელეგატიც. აპრილის სიეზდზე პარტიამ გადასწყვიტა მიიღოს „საბერძნეთის კომუნისტური პარტიის“ სახელწოდება.

შრომის საერთაშორისო კონფედერაცია აერთიანებს პროფესიონალურ ორგანიზაციებს, რომლის წევრთა რიცხვი 60 ათას კაცამდის აღწევს. კონფედერაციას მკაფიოთ ეტყობა კომუნიზმისაკენ გარდახრა. კონფედერაციის შემადგენლობიდან გამოვიდა რამდენიმე მემარჯვენე პროფესიონალური კავშირი, რომლებსაც დახმარებას უწევდა ის მთავრობა, რომელიც ახლა განაგრძობს კონფედერაციის დევნა-შევიწროებას. ათინაში პარტია სცემს ყოველკვირეულ გაზეთს: „მუშათა-ბრძოლას“. ამას გარდა პარტია შრომის ბირჟასთან ერთად სალონიკში სცემს ორ ყოველკვირეულ გაზეთს: „მუშის ხმა“ ბერძნულ ენაზე (ფონი ტუ ერგატუ) და მეორე „ავანტი“ — ისპანო-ებრაულ ენაზე. კავალში გამოდის ყოველკვირეული პარტიული გაზეთი „შრომა“ (ერგატისმოს). ათინაში პარტიის კონტროლის ქვეშ გამოდის ყოველ-კვირეული კერძო გაზეთი — „რადიკალი“ (რიზოსპასტის). პარტიამ გამოსცა აგრეთვე ოცამდის ახალი კომუნისტური ბროშურა. თავის მოხსენების დათავებისას საბერძნეთის დეპუტატმა სთხოვა აღმასრულებელ კომიტეტს საბერძნეთის კომუნისტური პარტია შეუერთოს კომუნისტურ ინტერნაციონალს.

საბერძნეთის პარტიის დეპუტატმა უპასუხა ყველა კითხვებზე აღმასრულებელ კომიტეტის წევრებს. მან პარტიის სახელით ოფიციალურად განაცხადა, რომ პარტია უკლებლათ ღებულობს კომუნისტურ ინტერნაციონალის ორივე სიეზდების დადგენილებებს. ამის შემდეგ კომუნისტურ ინტერნაციონალის აღმასრულებელმა კომიტეტმა ერთხმათ გადასწყვიტა საბერძნეთის კომუნისტური პარტია მიღებულ იქნას კომუნისტურ ინტერნაციონალში.

პალესტინის მუშათა სოციალისტურ პარტიის (პოალეი-ციონი) მოქმედებაზე მოხსენება გააკეთა პალესტინის დელეგატმა. მომხსენებელი აღნიშნავს, რომ ეს პარტია არსებითად კომუნისტური პარტია არის. ამ პარტიამ მხოლოდ ტაქტიკური მოსაზრებათ მიიღო წინათ პალესტინაში არსებული პარტიის — პოალეი-ციონის სახელწოდება. პარტიის სახელწოდებიდან ამოშლილ იქნა სიტყვა „ებრაული“. ამ პარტიას არავითარი საერთო არ აქვს ნაციონალურ პარტია — „პოალეი-ციონთან“.

პალესტინის მუშათა სოციალისტური პარტია მუშაობს პალესტინის და ეგვიპტის ყველა მშრომელებს შორის, როგორც ებრაელებში ისე არაბებშიც. პარტიას უხდება დიდ დაბრკოლებებთან ბრძოლა. უმთავრესი ამ დაბრკოლებებთაგანია უნდობლობა ევროპის მუშებისადმი. მიუხედავათ ამისა პარტიის დიდ უმრავლესობას წარმოადგენენ არაბეთის მუშები. ორგანიზაციულად შეკავშირებული პარტიის წევრების უმრავლესობა ებრაელი მუშებია. მოხსენებიდან და შემდეგ ამის გამო მომხდარ დისკუსიებიდან გამოირკვა, რომ პალესტინის მუშათა სოციალისტური პარტია რევოლიუციონურ ბრძოლის გზაზე დამდგარა და მოღვაწეობს პალესტინის და ეგვიპტის მშრომელთა შორის, მაგრამ ჯერ კიდევ ამას გადაჭრით არ გაუწყვეტია ყოველივე კავშირი ნაციონალურ ცრუ-წინაზრებთან. ამიტომ ისპოლკომმა შემდეგი რეზოლიუცია მიიღო:

„კომუნისტურ ინტერნაციონალის აღმასრულებელი კომიტეტი ერთხელ კიდევ ამტკიცებს თავის წინანდელ გადაწყვეტილებას „პოალეი-ციონის“ პარტიის შესახებ: მიესალმება პალესტინის რევოლიუციონურ მოძრაობას და შემდეგ წინადადებას აძლევს პალესტინის მუშათა სოციალისტურ („პოალეის-ციონ“) პარტიას: 1) თავიდან განიხილოს და გაატაროს ცხოვრებაში კომუნისტური ინტერნაციონალის მე-2 კონგრესის ყველა დადგენილებები, უმთავრესათ კი, „კომუნისტურ ინტერნაციონალში შესვლის პირობები.“ 2) ამის და მიხედვით შესცვალოს პარტიის სახელწოდება.

მხოლოდ ამის შემდეგ შეიძლება დაყენებულ იქნას კომინტერნში პარტიის შესვლის შესახებ კითხვა. იტალიის უკანასკნელ ამბების შესახებ მოხსენებას აკეთებს ამხ. ზინოვიევი. მიღებულ ცნობების თანახმათ იტალიის მუშათა მოძრაობა გაცხოველებულია. მუშები ხელში იგდებენ საწარმოვო დაწესებულებებს, სახლებს და სხვა. მთავრობა და რეფორმატორები ცდილობენ ამ მოძრაობის ეკონომიურ ჩარჩოებში მომწყვდევას. ამხანაგი ზინოვიევი ამბობს, რომ მისი აზრით საჭიროა აღმასრულებელმა კომიტეტმა მიუთითოს იტალიის მუშებს, რომ საწარმოვო დაწესებულებების ხელში ჩაგდება, თუ წინასწარ სახელმწიფო ძალა-უფლება არ იქნა ხელში ჩაგდებული, ვერ მიიყვანს იტალიის მუშებს გამარჯვებამდის, რომ აუცილებელია იტალიის მუშებმა ეხლავე შეუდგენ მუშების, გლეხების, ჯარისკაცების და მეზღვაურების საბჭოების არჩევას. ერთხმათ მიღებულ იქნა იტალიის მუშებისადმი მიმართვის ტექსტი, რომელიც ამხ. ზინოვიევმა წარმოადგინა.

კ. ი. ც. ა. კ. მდივანი მ. კობეცკი.
გაზ. „პრავდა“ № 211.

ბიულეტენი პრესბიუროსი
რ. ს. ფ. ს. რ. წარმომადგენლობისა საქართველოში.

(რადიოთი მოსკოვიდან, ნაუენიდან, ლიონიდან და სხვ. და პირდაპირი მავთულით კავკავიდან და ბაქოდან).

საზღვარ-გარეთ

სოციალდემოკრატებიც გაურბიან.

რიგა, 29 ოქტ. ვენიდან „ფორვერტსი“ იტყობინება, რომ ავსტრიის ს.-დ. პარტიამ გადაწყვიტა უარყოს ბურჟუაზიული პარტიების წინადადება ს. დ. პარტიის კოალიციაში შესვლის ან და მთავრობასთან თანამშრომლობის შესახებ.

გაზეთი აცხადებს, რომ როგორც კი შეიკრიბება ახლად არჩეულ ნაციონალურ საბჭოს მთავარი კომისია, სოციალდემოკრატები მყისვე დასტოვებენ მთავრობის პოსტებს.

ესტონიის ახალი კაბინეტი.

რეველი, 26 ოქტ. დღეს ესტონიის დამფუძნებელ კრებამ დაამტკიცა ესტონიის ახალი მინისტრთა კაბინეტი პიპის მეთაურობით. ახალი კაბინეტი განსაკუთრებით ტრუდოვიკებისაგან შესდგება. პრემიერმა პიპმა თავის მოკლე დეკლარაციაში აღნიშნა, რომ ახლად არჩეულ კაბინეტის მთავარი ყურადღება საგარეო პოლიტიკაზე იქნება მიპყრობილი. და საბჭოთა რუსეთის და ბალტიის მხრის სახელმწიფოებთან უნდა იქნას დამყარებული კეთილმეზობლური ურთიერთობა. რუსეთთან უკვე დამყარებულია საკონსულო დამოკიდებულება. არმია შემოკლებული უნდა იქნას მინიმუმამდის და სამხედრო წესები მოხსნილი თანდათანობით. ახალ კაბინეტს ხმა მისცეს ტრუდოვიკებმა — ახლა უკვე მთავრობის პარტიამ და სოციალ-დემოკრატებმა. სხვა პარტიებმა წინააღმდეგ მისცეს ხმა.

იაპონიელების ევაკუაციას მოითხოვენ.

პეკინი, 25 ოქტ. ჩინეთის ცნობილ პოლიტიკურ მოღვაწეთა კონფერენციაზე გენერალ ვუ-ფეი-ვუმ, რომელიც ხელმძღვანელობდა იაპონოფილურ კლუბის „ანფუს“ წინააღმდეგ ბრძოლას, მოითხოვა იაპონიის ჯარის ჩინეთიდან გაყვანა და აგრეთვე ნაციონალური კონგრესის დაუყოვნებლივი მოწვევა.

ირლანდიის საკითხის გამო.

მოსკოვი, 2 ნოემბ. გაზ. „ჰუმანიტე“ გამოაქვეყნა ინგლისის დამოუკიდებელ მუშათა პარტიის რეზოლიუცია:

„პარტიის ადმინისტრატიული საბჭო განცვიფრებით გაეცნო ლოიდ-ჯორჯის სიტყვას ირლანდიის საკითხის შესახებ. პარტიის ადმინისტრატიული საბჭო ბრალს სდებს ლოიდ-ჯორჯის კოლეგებს, ირლანდიაში ტერორის რეჟიმის და სხვა მკაცრ ზომების შემოღებაში. საბჭო მოუწოდებს მთავრობას გამოიწვიოს ირლანდიიდან ჯარები და მისცეს ამ ქვეყანას სანამ გვიან არ არის სრული ავტონომია, რასაც იგი ჯერ ომის დროს შეპირდა ყველა წვრილ და მსხვილ ერებს“.

რუსეთის საწინააღმდეგო კამპანია.

მოსკოვი, 2 ნოემბ. რუსეთის საწინააღმდეგო გაბოროტებულ ყალბ ამბების შეთხზვა თანდათან ძლიერდება. ინგლისის გაზეთებს შორის ამ მხრივ ყველაზე უფრო ენერგიულათ მოქმედებენ გაზეთები: „მორნინგ პოსტი“, „დეილი ტელეგრაფი“ და „დეილი-ქრონიკლი“.

საპეგას განცხადება.

მოსკოვი, 14 ნოემბ. პოლონეთის საგარეო საქმეთა მინისტრმა საპეგამ განუცხადა პოლონეთის სეიმის კომისიას, რომ პოლონეთის მთავრობის ინტერესები არ მოითხოვენ პეტლიურის არმიის განადგურებას, რაც მოხდებოდა საბჭოთა ჯარების უკრაინის ფრონტზე გადაყვანის შემდეგ.

გაზ. „ტაიმსიც“ კი აღიარებს.

მოსკოვი, 14 ნოემბერი, ინგლისელ ბირჟევიკების გაზეთი „ტაიმსი“ სწერს, რომ ბოლშევიკებმა ახლა ახალი გამარჯვებები მოიპოვეს არა მარტო კავკასიაში, არამედ აღმოსავლეთ ციმბირშიც. ციმბირის სამ სახელმწიფოთა სიეზდზე უმრავლესობას ბოლშევიკები წარმოადგენდნენ.

პოლონეთში.

მოსკოვი, 2 ნოემბერი. ლიტვის მისიიდან იტყობინება, რომ პოლონეთი შემდეგნაირათ აწყობს ჯარს გენერალ ჟელიგოვსკის: ჯარით დატვირთული მატარებლები ჩერდებიან ქ. ლიდასთან. იქ ჯარს ჩამოსხამენ და ფეხით გაგზავნიან ქალაქის მეორე მხარისაკენ, ქალაქ ლიდაში კი შედის მატარებელი, რომელშიც საკონტროლო კომისია გარდა [illegible] ვერაფერს პოულობს. ქალაქ ლიდის გავლის შემდეგ ჯარებს ისევ მატარებლებში აჯენენ და ამგვარათ მიჰყავთ ვილნოში.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჩინეთის პრესა რუსეთის საქმეების შესახებ.

ვლადივასტოკი, 28 ოქტომბერი. პეკინის გაზ. „ტიანცზინი“ სწერს: „გამოცდამ გვაჩვენა, რომ ანტიბოლშევიკური მოძრაობა რომელსაც ხელს უწყობენ საზღვარ გარეთლები, დამარცხებას განიცდის. ამიტომ არავითარი აზრი აქვს, რომ გენერალ ვრანგელს დიდი დახმარება გაეწიოს. მიუხედავათ იმისა, რომ საფრანგეთმა შესაძლებლათ სცნო გენ. ვრანგელის მთავრობის ცნობა და მისი დახმარება ჩვენ ვფიქრობთ, რომ რეაქციონური ძალები რუსეთში ვერ იარსებებენ ხანგრძლივათ.

მდგომარეობა იტალიაში.

რიგა, 31 ოქტომ. „ავანტის“ ტურინის გამოცემა, ამზადებს რა პარტიულ ყრილობას, მკაცრათ ილაშქრებს პარტიის ცენტრალური კომიტეტის წინაამდეგ.

ბომბაჩის, ბორდიგის, მიზიანოს, პოლიონის, ტერრაჩინის და სხვების სახელით გაზეთი მილანიდან პარტიულ ამხანაგებისა და ორგანიზაციების მიმართ განცხადებას აგზავნის, რომელშიც სოციალისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტს იმაში სდებს ბრალს, რომ მან ვერ შესძლო მის წინაშე წამოყენებულ ისტორიულ ამოცანების შეცნობა, შეგნება და ყველაფერს ბურჟუაზიული პარტიების სასარგებლოდ აკეთებდა.

განცხადებაში ნათქვამია, რომ აუცილებელია მესამე ინტერნაციონალის დადგენილების თანახმად მოხდეს პარტიის გაწმენდა. შემდეგ, ფლორენციაში განცხადება მოითხოვს, რომ ამ ყრილობის მოწვევამდის გამოიმუშავონ საკუთარი მოქმედების პროგრამა. პროგრამა მოითხოვს პირველ ყოვლისა მიიღონ „კომუნისტური პარტიის“ სახელწოდება, გარდაშინჯონ ბოლონიის პარტიულ პროგრამა, გარიცხონ პარტიის წევრობიდან ყველა ისინი, ვინც კომუნისტური პლატფორმაზე არ დგას.

ყველა ჯგუფებს, რომლებიც ახალი პროგრამას იწონებენ, განცხადება მოუწოდებს შეუერთდენ დროებითი კომიტეტს სათავეში, რომელიც მუშათა პალატაშია ბოლონში, უდგას ბომბაჩი.

ცენტრალური კომიტეტის ერთი უკანასკნელი სხდომა ფლორენციაში მხოლოდ შინაურ მდგომარეობის საკითხზე იყო.

ჯოპარიმ აღნიშნა შექმნილ მდგომარეობის სირთულე და სერიოზულობა, რომ მთელი ბურჟუაზიული პრესა მთავრობის „რკინის მუშტის“ სასარგებლოთ აგიტაციას ეწევა. მოახლოვებული რეაქციის დამახასიათებელი ნიშანია მთელს სახელმწიფოში ტერორისტული ბანდების სიმრავლე. ეს მდგომარეობა მოითხოვს ერთის მხრივ სამხედრო დიქტატურასთან ბრძოლას, მეორეს მხრივ—ისეთ გაუზომელ-გაუთვალისწინებელ მოქმედებათა არ დაშვებას პარტიის მხრივ, რომელიც დაშლის და დაარღვევს პროლეტარულ მასსების ენერგიას. ჯოპარი, აღნიშნავს რა აწ წარმოებულ აგრარული მოძრაობის დიდ მნიშვნელობას, იგი მოუწოდებს კომიტეტს ხელთ აიღოს ამ მოძრაობის მესაჭეობა, რომელსაც ჯერ-ჯერობით სტიქიური სახე აქვს და უსისტემოა.

კორეიის რევოლიუციონურ და მუშათა ორგანიზაციების სიეზდი.

მოსკოვი, 26 ნოემბ. რამოდენიმე ხნის წინათ ქალაქ ომსკში დასრულდა კორეიის რევოლიუციონურ ორგანიზაციების სიეზდი, რომელსაც დაესწრო 52 დეპუტატი სხვა და სხვა რევოლიუციონურ ორგანიზაციებიდან, რომლებიც რუსეთის სხვა და სხვა ქალაქებშია განეული. სიეზდზე წაკითხულ იქნა მოხსენებული მიმდინარე მომენტზე, კოლონიალურ პოლიტიკაზე და სხვა ორგანიზაციულ კითხვებზე.

ფერმერების მუშათა პარტია ამერიკაში.

მოსკოვი, 2 ნოემბერი. ფერმერების მუშათა პარტიის წარმომადგენელმა მალონმა რომელიც ახლახან გამოვიდა დემოკრატ. პარტიის განუცხადა გაზ. „ნიუ—იორკ კოლის“ კორესპონდენტს შემდეგი: „ჩვენ დაუყონებლივ უნდა ვიცნოთ რუსეთში არსებული მთავრობა. ჩვენ უნდა უარ ვყოთ მოკავშირეების მხრით ის დახმარება, რომელიც მიმართულია რუსეთის მუშურ მთავრობის წინაამდეგ. რადგან ირლანდიის ხალხის 80 პროცენტმა ხირჩია თავისი მთავრობა და პრეზიდენტი, ჩვენ ჩვენი ტრადიციების მიხედვით დაუყონებლივ უნდა ვიცნოთ ირლანდიის რესპუბლიკა. ეს ორი კითხვა: რუსეთისა და ირლანდიის შესახებ ძირითადი კითხვებია, ჩვენი პარტიის საზღვარ გარეთულ პოლიტიკაში. ჩვენ შინაურ პოლიტიკაში არ არის განსხვავება რესპუბლიკანელებსა, დემოკრატებსა და პროგრესისტებს შორის. არიან მხოლოდ ექსპლოატატორები, რომლებიც სძარცვავენ და გაყვლეფილები, რომელთაც სძარცვავენ. ჩვენ ისეთ პროგრამით ვიხელმძღვანელებთ, რომლის მიხედვით ექსპლოატატორები არამც თუ მარტო ციხეში უნდა ჩასხდენ, არამედ მათ უნდა წაერთვას ყოველი შესაძლებლობა ხალხის გაძარცვის და გაყვლეფის“.

საბჭოთა რუსეთში

პინეგის ქვანახშირი

მოსკოვი, 2 ნოემ. პინეგის მაზრაში, არხანგელის გუბერნიაში აღმოაჩინეს ქვანახშირის მადანი. ნახშირის მთავარი მადნები აღმოაჩინეს მდინარე პოტომის ნაპირზე სად. ნიუხჩიდან 30 ვერსის მანძილზე.

ამას გარდა ქვა-ნახშირის მადნების ნიშნები აღმოაჩინეს მდ. ნიუხჩაზე და პინეგაზე სად. იანვზორიდან 5 ვერსის მანძილზე. ახლა ამ ადგილებს კარგად ირკვევენ, რათა გაიგონ თუ რამდენია იქ ქვანახშირი.

ნახშირი იქნება გადმოტანილი რკინის გზით, რომელიც განზრახულია გააკეთონ ნახშირის მადნებიდან პინეგამდი, შემდეგ კი იქნება მდინარით გადმოტანილი.

ამ რკინის გზის შტოს გაყვანით შეძლება მოგვეცემა დავამუშავოთ ახლა დაცარიელებული მხარე და შევქმნათ იქ კულტურული ასპარეზი, რომელსაც სასოფლო-სამეურნეო ხასიათი ექნება, რომლის საშუალებითაც მომავალში გაუმჯობესდება გზა არხანგელსკისა და ომბს შუა. ამას გარდა, რკინის გზა პინეგა-პოლტომას შუა და მევენისაკენ იძლევა დიდ პერსპექტივას ხე-ტყის მასალების დამუშავებისას საზღვარ-გარეთ გასაგზავნათ.

სახალხო უნივერსიტეტი

მოსკოვი, 14 ნოემ. (რადიო). ოქტომბრის რევოლიუციის სამი წლის თავზე ორიოლში მოხდა საზეიმო გახსნა სახელმწიფო უნივერსიტეტისა. ჯერ იქნება გახსნილი: მუშათა ფაკულტეტი, ფიზიკო-მატემატიკური და სიბრძნის მეტყველების.

ახალი შევსება

მოსკოვი, 14 ნოემ. (რადიო). მთელ უკრაინაში გრძელდება მოხალისეების რაზმები, პოლტავის, ჩერნოვის და ეკატერინოსლავის გუბერნიიდან.

სამეცნიერო ღირებულებები.

პეტერბურგი, 31 ოქტ. სამეცნიერო აკადემიის სიბრძნის მეტყველების განყოფილების უკანასკნელ სხდომაზე აკადემიკოს ოლდენბურგმა განაცხადა, რომ მას მოუვიდა ცნობა თურქესტანიდან აკადემიკოს ბარტოლდისაგან, რომ სამარყანდის მახლობლად მთებში აღმოუჩენიათ სირიული წარწერები, რომელთაც დიდი ისტორიულ მეცნიერული მნიშვნელობა აქვს. მათ დასაცავათ მიღებულია ზომები. ბარტოლდი იტყობინება, რომ მის მიერ მიღებულია ზომები ბუხარის ემირის ძვირფას არქივის დასაცავათ. ახალმა სამეცნიერო აკადემიამ მიიღო გალიციიდან ევროპის ძვირფასი წიგნების კოლექცია.

ბეჭდვითი საქმის მუშების ყრილობა.

მოსკოვი, 13 დეკემბრისათვის დანიშნულია ბეჭდითი საქმის მუშების ყრილობა. ყრილობის პროგრამა: 1) წარმოების კავშირის ორგანიზაცია; 2) შესაძლებლობა და აუცილებლობა ფორმა „როსტასა“ და სახელმწიფოებრივ გამომცემლობის შესაერთებლათ ერთ მთავარ პოლიტიკურ-განმანათლებელ მმართველობაში; 3) პერიოდულ გამომცემლობის ორგანიზაცია; 4) ზეპირი გაზეთები; 5) მუშების და გლეხების საბჭოთა პრესაში თანამშრომლობა; 6) მიმდინარე საკითხები.

გარბიან თავ-ქუდ მოგლეჯილნი.

ბათუმი, 15 ნოემბ. ვრანგელის ფლოტის მთავარ სარდალი რადიოს საშუალებით სთხოვს სტამბოლში მდგომ გემებს გამოგზავნონ დამატებით გემები მაიაკ რუმელთან (შავი ზღვიდან, ბოსფორის შესავალთან არის) რათა დაეხმარონ ოთხს თეთრგვარდიელების გემს, რომელთაც ყირიმიდან სტამბოლს მიყავთ ჯარები და გადმოხვეწილები.

სრულიად რუსეთის პროფესიონალურ კავშირების სიეზდი მოსკოვში

მოსკოვი, 13 ნოემ. მოსკოვში უკვე დასრულდა სრულიად რუსეთის პროფესიონალურ კავშირების მე-5-ე სიეზდი. სხვა კითხვებთა შორის სიეზდზე დასმული იყო კითხვა საერთაშორისო პროფესიონალურ მოძრაობისადმი დამოკიდებულების შესახებ. მიღებულ იქნა რეზოლიუცია, რომელიც მოითხოვს, რომ საერთაშორისო პროფესიონალურ მოძრაობის უპირველესი დანიშნულებაა ოპორტუნიზმთან (შეთანხმებლობასთან) ბრძოლა. ოპორტუნიზმს ღრმათ აქვს გამდგარი ფესვები ევროპის პროფესიონალურ კავშირებში. ოპორტუნიზმი თავის არსებობაში მალავს იმ პროვოკატორულ როლს, რომელსაც თამაშობენ შეთანხმებლების ბელადები. ამავე დროს ყველა პროფესიონალური კავშირები, რომლებიც სცნობენ მუდმივ ბრძოლას შრომასა და კაპიტალის შორის სოციალიზმისათვის და რომლებიც იბრძვიან პროლეტარიატის დიქტატურისათვის მოწოდებულ არიან შეუერთდენ მოსკოვის საერთაშორისო პროფესიონალურ კავშირების საბჭოს, რომელიც აერთებს ოცზე მეტ სხვა და სხვა სახელმწიფოს პროფესიონალურ ორგანიზაციებს.

მისალმებები რევოლიუციის სამი წლის თავის გამო.

მოსკოვი, 12 ნოემ. (რადიო). სახალხო კომისართა საბჭოში მოდის მისალმებები რევოლიუციის სამი წლის თავის გამო. სხვათა შორის მისალმებები მოვიდა სამხრეთ ფრონტის რევოლიუციონურ საბჭოსაგან, შორეულ აღმოსავლეთის რესპუბლიკის გარეშე საქმეთა მინისტრ კრასნოშჩეკოვისგან, ავღანის წარმომადგენელისაგან მუჰამედ ველიხანისაგან, სპარსეთის ჯარისაგან და საზღვარ გარეთ მყოფ საბჭოთა მისიებისაგან. გარეშე საქმეთა სახალხო კომისარიატს 8 ნოემბერს ესტუმრენ: გერმანიის მთავრობის წარმომადგენელი ხილგერი, ოსმალეთის მისსიის წარმომ. ბეკირ-სამი, სპარსეთის ელჩი მემმულეკი, ავღანის ელჩი ვალი-ხანი, საქართველოს წარმომადგენელი მახარაძე, ლატვიის წარმომადგენელი ვესმანი, ლიტვის წარმომადგენელი ბალტრუშაიტი, ავსტრიის წარმომადგენელი პოლი, ჩეხო-სლოვაკიის წარმომადგენელი სკალა, გარეშე საქმეთა სახალხო კომისარიატის წევრები ჩიჩერინი, კარახანი და ლიტვინოვი, საგარეო ვაჭრობის სახალხო კომისარი ლეჟავა, რესპუბლიკის რევოლიუციონური საბჭოს თავჯდომარე სკლიანსკი, საველე შტაბის უფროსი ლებედევი და სხვა დაწესებულებების წარმომადგენლები. იქ შეკრებილებს ჩიჩერინმა მიუთითა თუ რა დიდი განსხვავებაა მეფის მთავრობის გაიმპერიულ დიპლომატიისა და საბჭოთა მთავრობის პოლიტიკას შორის. მან გამოთქვა რწმენა, რომ რევოლიუციის მომავალ წლის დაწყებაზე ყველა ხალხები გაიგებენ საბჭოთა მთავრობის მშვიდობიანობის მოყვარეობას და მოსკოვში იქნებიან იმ ხალხის წარმომადგენლებიც, რომლებთანაც დღემდის ჩვენ ვერ მოვაწყვეთ ნორმალური დამოკიდებულებანი. ამხანაგური საუბარი, და აზრთა გაცვლა-გამოცვლა საბჭოთა რესპუბლიკის წარმომადგენლებსა და საზღვარ გარეთის წარმომადგენლებს შორის საღამომდის გაგრძელდა.

გადაჭარბებულ ოპტიმიზმის წინაამდეგ.

მოსკოვი, 14 ნოემბ. გაზ. „პრავდა“ მოწინავეში „გადაჭარბებულ ოპტიმიზმის წინაამდეგ“, სწერს: „ვრანგელთან საქმის კვანძი უკვე იხსნება. წითელ არმიამ უკვე ფეხი დააჭირა ბარონს ყელზე და დღეს თუ ხვალ ყირიმის ქვეშმრომი განადგურებული იქნება. ჩვეულებრივ ასეთ მომენტში ჩვენს ამხანაგებში თავს იჩენს ხოლმე გადამეტებული ოპტიმისტური გრძნობები: ვივიწყებთ კონტრ-რევოლიუციის ფრონტს და ვიწყებთ ლაპარაკს სამეურნეო ფრონტის შესახებ.

კონტრ-რევოლიუციის ფრონტზე თუმცა ჩვენ ძლიერათ ვგრძნობთ ჩვენს თავს, მარა რესპუბლიკის დასავლეთ საზღვარზე ისევ გრუხუნებენ ზარბაზნები. ბალახოვიჩების, სავინკოვების, პეტლიურების ბრბოები განაგრძობენ ჩვენს წინაამდეგ თავგანწირულ ბრძოლას. მონარქიულ უნგრეთში საფრანგეთის ბირჟის ზეგავლენით იარაღს აჟღარუნებს. ჩვენს წინაამდეგ მთელი სამხედრო კამპანიაა დაწყებული. თავისთავათ ცხადია, რომ ჩვენ სამხედრო ძალების ნაწილს დავახმართ სამეურნეო ფრონტს ბარონის ბრბოების განადგურებას და თეთრი გენერლების საომარ ლტოლვის განელებას ჩვენ შევძლებთ, მაგრამ სამხედრო მოქმედების დაბოლოვებაზე ლაპარაკი ბავშვობა იქნებოდა. არმია თუმცა შემცირებული, მარა უკეთ ჩაცმა-დახურული და პოლიტიკურათ აღზრდილი იქნება. წითელ არმიელები და ზურგის ხალხი უფრო მეტათ უნდა შეეჯახვა მუშათა პროფესიონალურ ორგანიზაციებს, რომ შეიქმნეს კლასობრივი ერთიანობა. ამავე დროს ჩვენ წინაშე იშლება სამეურნეო გარიზონტი, სადაც გრანდიოზული აყვავება მოხდება. მხოლოთ დიდათ არ უნდა გადავხაროთ ჯოხი ერთ მხარეზე, არ უნდა დავივიწყოთ კონტრ-რევოლიუციონური კოალიცია, რომელსაც ამაგრებს და მხარს უჭერს ანტანტა თავისი ოქროთი და რომელიც სცდილობს შეანგრიოს მუშების და გლეხების რესპუბლიკის ციხე სიმაგრე.

სწავლა განათლების საქმე საბჭოთა რუსეთში.

მოსკოვი, 15 ნოემბერი. სახალხო კომისართა საბჭოს დეკრეტით დამტკიცებულ იქნა ეკატერინბურგში ურალის სახელმწიფო უნივერსიტეტი. ეკატერინბურგში არსებული სამთო ინსტიტუტი შევიდა ურალის უნივერსიტეტის შემადგენლობაში. სამთო ინსტიტუტის გარდა ამ უნივერსიტეტში არის პოლიტეხნიკური ინსტიტუტი და ფაკულტეტები: სამედიცინო, პედაგოგიური, საზოგადოებრივ მეცნიერების, სასოფლო-სამეურნეო, სატყეო და მუშათა ფაკულტეტი. ურალის უნივერსიტეტი არის მაზრის

პარიზის კომუნა და საბჭოთა რუსეთი

V. დემოკრატიული კომუნა და რევოლიუციონური დიქტატურა

(გაგრძელება იხ. „ახ. კომ.“ № 91).

—„თითქმის ყველა ეს პირები,—ამბობს ლავროვი,—ან მაშინვე ან ცოტა ხნის შემდეგ გამოვიდნენ კომუნის საბჭოებიდან, მათ შეეძლოთ ყოფილიყვნენ პარიზის წარმომადგენლებათ მაშინ როდესაც, პარიზი წარმოადგენდა თავისუფალ ქალაქს ბურჟუაზიის ბატონობის ქვეშ; მაგრამ ისინი სრულიად ზედმეტნი იყვნენ იმ თემში, რომელიც ნებით თუ უნებლიეთ,—შეგნებულათ თუ შეუგნებლათ სრულათ თუ ნაწილობრივ, მაგრამ მაინც წარმოადგენდა პროლეტარულ რევოლიუციას და ამ რევოლიუციის შესაფერ საზოგადოებრივ ფორმების შექმნას სუსტ ცდას მაინც“. (გვ. 111—112), რომ პეტერბურგის ბურჟუაზიის ბოიკოტი არ გამოეცხადებია კომუნალური არჩევნებისადმი მაშინ მისი წარმომადგენელნიც შევიდოდენ პეტერბურგის „დუმაში“, აქ ისინი დარჩებოდენ პირველ ეს-ერ-კადეტების ამბოხებამდის, რის შემდეგაც—კაუცკისანებით თუ უნებართვოთ—ალბათ იქნებოდენ დატუსაღებულნი, რომ წინდაწინვე არ დაეტოვებინათ დუმა, ისევე, როგორც მოიმოქმედეს მოხერხებულ დროს პარიზის კომუნის ბურჟუაზიულმა წევრებმა. მოვლენათა მსვლელობა დარჩებოდა იგივე მხოლოთ მის ზედაპირზე ზოგიერთი ეპიზოდები სხვაფრივ გამოიხატებოდენ.

კაუცკი გულდრუკს უქებს კომუნის დემოკრატიის და იმავე დროს ბრალს დებს მას გაუბედაობაში ვერსალის მიმართ; მას ვერ გაუგია, რომ კომუნალური არჩევნები, რომელიც წარმოებდა „კანონიერი“ მერების და დეპუტატების ორ აზროვნული მონაწილეობით, გამოხატავდენ ვერსალთან მშვიდობიანური შეთანხმების იმედს. საქმის მთელი სიმძიმე აი აქ არის. ხელმძღვანელებს სურდათ შეთანხმება და არა ბრძოლა. მასსებს კიდევ ვერ დაეხწიათ თავი ილიუზიებისათვის; ცრუ რევოლიუციონური ავტორიტეტები კიდევ არ იყვნენ სახელგატეხილნი. და ყველა ეს ერთად იწოდებოდა დემოკრატიათ.

—„ჩვენ უნდა ვბატონობდეთ ჩვენ მტრებზე მხოლოდ ზნეობრივი ძალით—ქადაგებდა ვერმორელი.—ხელი არ უნდა ვახლოთ თავისუფლებას და ვისიც არ უნდა იყოს, სიცოცხლეს“... იმ მიზნით, რომ თავიდან აეცილებინა „უთანხმოების ომი“ ვერმორელი მოუწოდებდა ლიბერალურ ბურჟუაზიას, რომელსაც იგი წინათ ასე დაუზოგავად ამაგებდა, შექმნათ სწორი მართველობა ცნობილი და პატივცემული პარიზის ყველა მცხოვრებლების მიერ. „ჟურნალ ოფისიელ“, რომელიც გამოდიოდა ინტერნაციონალისტი ლონგეს ხელმძღვანელობით, სწერდა: „სამწუხარო გაუგებრობა, რომელმაც ივნისის (1848 წ.) დღეებში შეაიარაღა ერთი მეორის წინაამდეგ ორი საზოგადოებრივი კლასი, არ შეიძლება კიდევ განმეორდეს... კლასობრივი ანტაგონიზმი უკვე არ არსებობს...“ (30 მარტი). შემდეგ: „ახლა ყოველივე უთანხმოება აცილებულია იქნება, რადგან ყველანი სოლიდარულათ მოქმედებენ, რადგან არას დროს არ ყოფილა ასე ცოტა სოციალური სიძულვილი, სოციალური ანტაგონიზმი (3 აპრილი). კომუნის სხდომაზე 25 აპრილს ჟურდს საფუძვლიანათ შეეძლო დაეტრაბახნა, რომ კომუნას „ჯერ არც ერთხელ არ დაურღვევია კერძო საკუთრების უფლებები.“ ამით იმედოვნებდენ დაეპყროთ ბურჟუაზიული საზოგადოების შეხედულებანი და გამოენახათ შეთანხმების გზა.

„ამ გვარი ქადაგება,—სრულიად სამართლიანად ამბობს ლავროვი—სულაც არ უხშობდა ბრძოლის სურვილს პროლეტარიატის მტრებს, რომელთაც მშვენივრად ესმოდათ თუ რით ემუქრებოდა მათ პროლეტარიატის გამარჯვება, მეორე მხრივ—აძინებდა მუშათა კლასის ბრძოლის ენერგიას, თვალს უხვევდა მას,—თითქოს განზრახ—შეურიგებელ მტრების წინაშე“ (გვ. 137) მაგრამ ამგვარი დამაძაბუნებელი ქადაგება განუწყვეტლივ დაკავშირებული იყო დემოკრატიის ფიქციასთან. ფორმა, ვითომცდა არსებული ლეგალობისა ნებას აძლევდა ეფიქრათ, რომ კითხვა გადაწყდება უბრძოლველად. „რაც შეეხება მცხოვრებთა მასსებს—სწერს კომუნის წევრი არტურ არნუ,—მას სწამდა, რამოდენიმეთ სამართლიანათაც, რომ მთავრობასთან არსებობს შეთანხმება, მალული მაინც.“ და თუმცა ამ შემთანხმებლებმა ვერ შესძლეს მიემხროთ ბურჟუაზია, სამაგიეროთ მათ, როგორც ყოველთვის, შეცდომაში შეყავდათ პროლეტარიატი.

რომ აუცილებელ და უკვე დაწყებულ სამოქალაქო ომის პირობებში დემოკრატიული პარლამენტარიზმი გამოხატავდა ხელმძღვანელ ჯგუფების მხოლოდ შეთანხმების ცდილობას, ამას ყველაზე უფრო ნათლათ ამოწმებს ის უაზრო პროცედურა, რომელიც გამოიწვია 16 აპრილის დამატებითი არჩევნებმა კომუნაში. განა მაშინ ხმების მიცემის დრო იყო?! სწერს არტურ არნუ—მდგომარეობა იმდენათ ტრაგიკული შეიქნა, რომ არ იყო არც საჭირო მოცლა, არც საჭირო სიდინჯე იმისთვის, რომ საერთოდ ამ ხმის მიცემას რაიმე გაეკეთებინა. ყველა, კომუნისათვის თავდადებულნი გამაგრებულ პოზიციებზე, ფორტებზე და მოწინავე რაზმებში იყვნენ. ხალხი არავითარ მნიშვნელობას არ აძლევდა ამ დამატებითი არჩევნებს. არჩევნების სინამდვილეში პარლამენტარიზმათ გადიქცენ. საჭირო იყო არა ამრჩეველთა რიცხვის თვლა, არამედ ჯარისკაცების ძებნა; საჭირო იყო, არა იმის გაგება, თუ რამდენი მოვიგეთ ან წავაგეთ ჩვენ ამ არჩევნებში, არამედ პარიზის ყოველივე ღონით დაცვა ვერსალელებისგან“. ამ სიტყვებიდან კაუცკის შეეძლო გამოეტანა ის დასკვნა, თუ რატომ არც ისე ადვილია პრაქტიკაში შეთანხმება კლასობრივი ომისა საკლასთაშორისო დემოკრატიასთან.

„კომუნა არ არის დამფუძნებელი კრება სწერდა თავის გამოცემაში მილიერი, ერთი საუკეთესოთაგანი კომუნის წევრებიდან,—ის არის სამხედრო საბჭო. მას უნდა ქონდეს ერთი მიზანი: გამარჯვება, ერთი იარაღი ძალაა, ერთი კანონი საზოგადოებრივი დაცვის.

—„მათ არასდროს არ შეეძლოთ გაეგოთ—ბრალს დებს მეთაურებს ლისაგარე—რომ კომუნა იყო ბარიკადა და არა გამგებლობა...

მხოლოდ მაშინ, როდესაც უკვე გვიან იყო, მიხვდენ ისინი ამას. კაუცკიმ კი დღევანდლამდისაც ვერ გაიგო. ეს ჩვენ არავითარი საბუთი არა გვაქვს ვიფიქროთ, რომ ის ამას როდისმე გაიგებს.

უმაღლესი შკოლა. მის მოწყობაში მონაწილეობას იღებენ მთელი რიგი პეტროგრადის პროფესორების და ადგილობრივი ურალის პარტიული ძალები, რომლებიც შედიოდენ საორგანიზაციო კომიტეტში.

რევოლიუციის ფრონტებზე

სამხედრო ოპერატიული რადიო ცნობა რესპუბლიკის საველე შტაბის „რევოენსოვეტისა" 14 ნოემბრიდან.

სამხრეთ-დასავლეთ ფრონტი

მოზირის რაიონში ჩვენი ნაწილები იგერიებენ მტრის იერიშებს.

ლიტინის რაიონში პეტლიურას ნაწილების იერიშები უკუვაქციეთ. წამოვიყვანეთ ტყვეები.

ნოვო-უშიცის მიმართულებით და დნესტრის რაიონში ჩვენმა ნაწილებმა სძლიეს მტრის სასტიკ წინააღმდეგობას, დაამარცხეს იგი და 11 ნოემბერს აიღეს მოგილიოვ-პოდოლსკი.

ყირიმის ფრონტი

იუშუნის რაიონში ჩვენი ნაწილები განაგრძობენ დამარცხებულ მტრის დევნას. უკანასკნელ ბრძოლებში მარტო ერთ დივიზიიდან ჩავიგდეთ 40 ზარბაზანი, ბევრი ტყვიისმფრქვეველი, ტყვეები და სხვა მრავალი დავლა.

ჯანკოის რაიონში ჩვენმა წითელმა ცხენოსნებმა მკაცრი შეტევით დასავლეთ მხრიდან აიღეს ჯანკოი, სადაც ხელთ ვიგდეთ აუარებელი დავლა.

რესპუბლიკის საველე შტაბის რევოენსოვეტის ვოენკომი დანიშევსკი,

პოლონეთთან მოლაპარაკება.

მოსკოვი, 14 ნოემ. (რადიო). 12 ნოემბერს რიგაში შეხვდენ ერთმანეთს რუსეთ-უკრაინის დელეგაციის თავმჯდომარე იოფფე და პოლონეთის დელეგაციის თავმჯდომარის მოადგილე ვასილევსკი. იოფფემ მიუთითა მთელ რიგ ფაქტებზე, რომლითაც პოლონეთის მთავრობამ დაარღვია დროებით ზავის პირობები. ვინაიდან რიგაში არ არიან პოლონეთის სამხედრო სპეციალისტები და სხვები; ამისთვის მთელი თვეა მოლაპარაკება არ ყოფილა. ამავე დროს, დროებითი ზავის ჩამოგდების შემდეგ, ფრონტის ხაზზე გადმოვიდენ პეტლიურის და ბალახოვიჩის რაზმები. იოფფე სთხოვს აცნობოს პოლონეთის მთავრობას, რომ პოლონეთის მიერ მიღებულ პირობების აუსრულებლობა, რომლის ძალითაც მას სახელმწიფოებრივ საზღვრებზე უნდა გადაეყვანა ეს ნაწილები, არის დროებითი ზავის პირობების დარღვევა. თეთრ-გვარდიელთა ნაწილების შემოტევა, რომელიც დაგროვდა პოლონეთის ტერიტორიაზე, იძულებულ ხდის საბჭოთა სარდლობას, მიიღოს მათ წინააღმდეგ სამხედრო ზომები, რომელსაც შეუძლია მიიყვანოს რუსეთისა და პოლონეთის ჯარები შეტაკებამდე. ამაზე ვასილევსკიმ უპასუხა, რომ 13 ნოემბერს რიგაში მოვლენ სპეციალისტი-დელეგატები პოლონეთის საზავო დელეგაციისა და, რომ ის დაუყოვნებლივ აცნობებს პოლონეთის მთავრობას საბჭოთა დელეგაციის განცხადებას.

გერმანიის კომუნისტების ყრილობა

მოსკოვი, 14 ნოემ. (რადიო). 13 ნოემბერს ბერლინში გაიხსნა გერმანიის კომუნისტურ პარტიის ყრილობა. დარბაზში, სადაც სხდომები ხდება, მოთავსებულია ქარტა, რომელზედაც რუსეთის სახელმწიფო აღნიშნულია წითლად, და ის ქვეყნები კი სადაც კომუნიზმი ღვივდება, აღნიშნულია წითელი ვარსკვლავით.

ყრილობას დაესწრენ მემარცხენე დამოუკიდებლების წარმომადგენლები და საზღვარ-გარეთელი სტუმრები. ყრილობის გამხსნელმა მოუწოდა დელეგატებს გაუცხადონ პროტესტი მთავრობას ზინოვიევის გაძევების გამო. ყრილობამ დაადგინა გერმანიის მუშა-ქალების ორგანიზაციების შექმნა. იმის შემდეგ, როდესაც ყრილობას აცნობეს, რომ ვრანგელის არმია განადგურებულია, დელეგატებმა დაადგინეს გაუგზავნონ რადიოგრამა წითელ არმიის მისასალმებლად და რომელშიაც გამოთქვამენ სურვილს, რომ დიდი ძალა იხმაროს მან, იმისთვის, რომ ხელი შეუწყოს გერმანიის საბჭოთა რესპუბლიკის წითელ არმიის შექმნას, რომელიც ხელიხელ ჩაკიდებული ივლის რუსეთის წითელ-არმიასთან მსოფლიო ბურჟუაზიის დასამხობათ. დეკემბრიდან ყრილობა დაიწყებს თავის მუშაობას გერმანიის მემარცხენე დამოუკიდებლებთან ერთად.

საყოველთაო გაფიცვისათვის

მოსკოვი, 14 ნოემ. (რადიო). გერმანიის მუშათა კომუნისტურმა პარტიამ მიმართა გერმანიის მუშებს იბრძოლონ საყოველთაო გაფიცვისათვის. ამის გამო გერმანიის მთავრობა არჩევს საკითხს სამხედრო დიქტატურის შემოღების შესახებ.

ანარქისტების დაპატიმრება

რიგა, 2 ნოემ. რიგიდან იუწყებიან, რომ მთავრობის მიერ მიტინგების და კრებების აკრძალვა ძალაში უკვე შევიდა. ანარქისტების დაპატიმრება გრძელდება. მესაჯერო იუწყება, რომ 155 ანარქისტები დაუპატიმრებიათ, რომლებიც სინდიკალისტურ კავშირს ეკუთნოდენ. ისინი პოლიციამ მაშინ დააპატიმრა, როდესაც სხდომა ჰქონდათ ბოლონში მუშათა ბირჟის შენობაში.

რუსების დევნა

რიგა, 2 ნოემბ. რომის გაზეთების ცნობით იტალიის მთავრობამ სანაპირო დარაჯების მიმართ კიდევ გასცა ბრძანება არ შემოუშვან საზღვრებზე რუსი დელეგატები. ამ ბრძანების თანახმათ ნეაპოლში და ვენეციაში აღმოჩნდა ქონდა ჩხრეკას და საეჭვო პირების დაპატიმრებას.

თეთრ გვარდიელთა ხიფათი.

ბერლინი, 31 ოქტომბერი. „ფრეიხსტის" ცნობით, აღმოსავლეთ პრუსიაში იარაღ ქვეშ—საომრათ გამზადებული სდგას 120,000 თეთრ-გვარდიელ—მონარქისტი. თუმცა ლაშქრის სიდიდე უთუოდ გადაჭარბებულია, მაგრამ ამ ცნობამ მთავრობა ფრიად შეაშფოთა.

მოძრაობა გრძელდება.

რეველი, 29 ოქტომბერი. მილანის ანარქისტული გაზეთის „უმანიტა ნუსხას" თანამშრომლების დაპატიმრების შემდეგ, პოლიციამ რედაქტორი მალატესტაც დააპატიმრა. მას წარუდგინეს ბრალდება მასში, რომ იგი თავისი ამაღელვებელი მოწოდებებით ბოლონში არეულობას იწვევდა.

პოლიციელთა თარეში გაძლიერებულია პიემონტშიც. ბერლინში 14 ოქტომბრის სოციალისტური მანიფესტაციის დროს მოკლულთა დასაფლავებისას სოციალისტებსა და ნაციონალისტებს შორის შეტაკება მოხდა, რომელიც რევოლვერების სროლით დამთავრდა. რეჯიო-კალაბრიის რკინის გზის ლიანდაგის მუშებმა იმ სამსაჯულოს განაჩენის წინააღმდეგ, რომელმაც მათ ამხანაგებს, რომლებმაც ბოლონში მატარებლით მიმავალ პოლიციელების ხელის შეხამლელათ ერთ დღიური გაფიცვა გამოაცხადეს, ერთი წლის ციხე მიუსაჯა. უკანასკნელი ცნობებით რომში ხელჩართულ ბრძოლას ჰქონდა ადგილი. მესსინიიდან იუწყებიან, რომ იქ მემამულეების მიწაწყალი ხელმეორეთ დაიპყრეს მუშებმა.

ტურინის „ავანტი", ააშკარავებს რა მემარცხენე რადიკალების პოზიციას ცენტრის სოციალისტების და აგრეთვე სერატის მიმართ, სწერს: რუსეთის რევოლიუციამ მხდალნი და მთვლემარენი გადაჰყარ-გადაფერთხა ბურჟუაზიულ ბანაკში. ჩვენ ხმა მაღლა ვაცხადებთ, რომ ისინი არ არიან სოციალისტები, ვინც შიშით ბრძოლის ველიდან გარბიან, ალშობ-ანელებენ პროლეტარიატის ენერგიას და შემოქმედებითი ნიჭს".

ახალი გაფიცვების მოლოდინი.

ლონდონი, 11 ნოემბერი. მაღაროების მეპატრონეთა ცენტრალურმა კომიტეტმა ნახშირთა მომუშავეთა წარმომადგენლებთან მოლაპარაკებაზე უარი განაცხადა. კონფლიკტის მშვიდობიან გადაწყვეტის იმედი არ არის. კვირას გაფიცვების დაწყებას მოელიან.

რევოლიუციონური მოძრაობა იტალიაში.

ქრისტიანია, 11 ნოემბერი. სიცილიაში გლეხთა მოძრაობა საგრძნობათ გამწვავდა. პოლიციელებთან და ჯარებთან გლეხების შეტაკებები ხშირდება. მუშათა პარტიას მხარეზე გადასულმა ორგანიზაციებმა საყოველთაო გაფიცვა გამოაცხადა.

საფრანგეთის პრესა ვრანგელის შესახებ

ქრისტიანია, 11 ნოემბერი. საფრანგეთის ბურჟუაზიული პრესა ვრანგელის მდგომარეობას ფრიად უნუგეშოდ სთვლის და მოითხოვს, რომ ამის გამო მთავრობამ მას დახმარება შეუწყვიტოს. წითელი ჯარების ვრანგელზე გამარჯვება საფრანგეთის ბურჟუაზიას ჩავს დაჭყვიტოს, რომ საბჭოთა მთავრობის გარეშე ძალების საშუალებით და იარაღით ჩამოგდება შეუძლებელია.

ქვანახშირზე მომუშავეთა გაფიცვები ავსტრალიაში.

ქრისტინია, 12 ნოემბერი. სიდნეიიდან (ავსტრალიაში) იუწყებიან, რომ ქვანახშირზე მომუშავეებმა დღიური ჯამაგირის გადიდება მოითხოვესო. ვინაიდან მოთხოვნილებაზე პატრონებისაგან უარი მიიღეს, მათ გაფიცვა გამოაცხადეს.

მოლაპარაკება ჩინეთთან

მოსკოვი, (რადიო). გარეშე საქმეთა სახალხო მომისარმა ჩიჩერინმა გაუგზავნა ჩინეთის გარეშე საქმეთა მინისტრს განცხადება, რომელშიაც ის სწერს, რომ სემიონოვის დამარცხებული და გაბნეული თეთრი ბანდები გაიქცენ მონგოლიაში ჩინეთის გზით და იქ შეუერთდენ ჩინეთის რესპუბლიკის მავნე ელემენტებს. ჩინეთის ჯარებს არ შეუძლია თავისი ძალებით მოსპონ თეთრი ბანდები, ამისათვის მან მიმართა ჩვენ სამხედრო სარდლობას თხოვნით დაეხმაროს მას ბანდებთან ბრძოლაში. საბჭოთა მთავრობა საჭიროთ თვლის რომ საერთო ინტერესები დაცული იქნას და ამისათვის მოითხოვს, რაც შეიძლება ეს ბანდები საჩქაროთ მოსპობილ იქნას და—გაუწიოს დახმარება ჩინეთის ჯარებს. საბჭოთა მთავრობა ამტკიცებს, რომ მისი ჯარება, გაგზავნილ იქნება მონგოლიაში, შემდეგ იქ, როგორც ჩინეთის მეგობრები და დავალების შესრულების შემდეგ ისინი დაუყონებლივ დატოვებენ ჩინეთის ტერიტორიას.

აფრიკაში.

მოსკოვი, 15 ნოემბ. სამხრეთ აფრიკის ქალაქ პორტკლივაბეტში მოხდა დიდი დემონსტრაცია ადგილობრივ მუშების წარმომადგენლის დატუსაღების გამო. პოლიციამ სროლა აუტეხა დემონსტრანტებს, რომლის დროს მოკლულ იქნა 22 და დაჭრილი 41 კაცი. მუშებში მღელვარება ძლიერდება.

ოპერატიული რადიო ცნობა რესპუბლიკის საველე შტაბის რევოენსოვეტის 14 ნოემბრის 1920 წ.

მოსკოვი, 15 ნოემ. სამხრეთ დასავლეთის ფრონტი. პროსკუროვის და ნოვოუშიცის რაიონში ჩვენი ნაწილები გადავიდენ შეტევაზე.

ყირიმის ფრონტი

ჯანკოის რაიონში ჩვენ ჩავიგდეთ მოწინააღმდეგის ჯავშნიანი მატარებელი 5 ზარბაზნით და 20 ტყვიისმფრქვევლით; ამას გარდა ხელთ ვიგდეთ 6 მძიმე ზარბაზანი და სხვა მრავალი დავლა.

რესპუბლიკის საველე შტაბის რევოენსოვეტის ვოენკომის მაგიერ ზივი..

„უკვე იხიზნებიან".

ოდესა, 11 ნოემბერი. ყირიმის გაზეთების ცნობით სევასტოპოლში ქალაქის დაცვის მომწყობი კომისია შეუქმნიათ. კომისიის თავმჯდომარე „ყირიმის მოამბის" თანამშრომელს ატყობინებს, რომ პირველ ყოვლისა სევასტოპოლიდან უნდა გადაიტანონ ის დაწესებულებები, რომლებსაც არავითარი კავშირი არ აქვს მთავარ სარდლის შტაბთან. შემდეგ რიგში უნდა გადაიტანონ ის დაწესებულები, რომლების სევასტოპოლში დარჩენა აუცილებელი არაა. „ჩვენ ვცხოვრობთ"—აღიარებს თავმჯდომარე—„ალყაშემორტყმულ ციხეში და უნდა ვიზრუნოთ პირველყოვლისა ფრონტისთვის, ფრონტი თუ შეირყა—დაიშალა, ყოველივე ჯანდაბას წავა.

ირანის კომუნისტურ პარტიის მოწოდება

ბაქო, 13 ნოემ. ირანის კომუნისტურ პარტიის ცენტრალურ კომიტეტმა მოწოდებით მიმართა სპარსეთის მშრომელთა ყველა ორგანიზაციებს. მოწოდებაში ნათქვამია, რომ ჯერ შეუძლებელია მოითხოვოს ჩამორჩენილ სპარსეთს ის, რისთვისაც იბრძვიან გერმანიის, ინგლისის, საფრანგეთის და რუსეთის კომუნისტები. მაგრამ სპარსეთიც უნდა მოემზადოს სოციალისტურ წესწყობილებისათვის. ამიტომ ცენტრალური კომიტეტი სპარსეთის მშრომელებს შემდეგ მორიგ კითხვებს უყენებს: 1) ინგლისელების გარეკა სპარსეთიდან და გადამჭრელი ბრძოლის წარმოება სპარსეთის გასანთავისუფლებლათ საერთოდ ევროპიელ იმპერიალისტებისაგან; 2) შაჰის მთავრობის ჩამოგდება, რომელიც (მთავრობა) ჰყიდდა სპარსეთის მეფის ჯალათებზე და ინგლისულ ყაჩაღებზე; 3) სპარსეთის გამოცხადება დამოუკიდებელ, ერთიან, განუყოფელ სახალხო რესპუბლიკათ; 4) ოთხ ფორმულიან საარჩევნო საფუძვლების მიხედვით არჩეულ დამფუძნებელ კრების მოწვევა; 5) დამფუძნებელ კრების მოწვევამდის დეკლარაციის გამოცემა სიტყვის, ბეჭდვის, კრებების და კავშირების თავისუფლების გამოცხადების შესახებ; 6) გლეხების განთავისუფლება მემამულეთა ბატონობისაგან; 7) ნაციონალურ არმიის შედგენა.

ღღიური.

ყირიმის ფრონტზე წითლებმა აიღეს სასტიკი ბრძოლის შემდეგ ჯანკოი. ხელთ იგდეს 40 ზარბაზანი, აუარებელი ტყვიისმფრქვეველები, ყუმბარები და სხვა.

სამხრეთ-დასავლეთის ფრონტზე წითელმა ჯარმა აიღო ქ. მოგილევ-პოდოლსკი.

ჩინეთი სთხოვს საბჭოთა რუსეთს დაეხმაროს მას სამხედრო ძალებით ჩინეთის რესპუბლიკის მტრებთან ბრძოლაში.

კვირიდან საფრანგეთში მოელოდენ საყოველთაო გაფიცვას.

რევოლიუციონური მოძრაობა იტალიაში იზრდება. ხდება შეტაკებები პოლიციასთან.

საქართველოში

რ. ს. ფ. ს. რ. სრულ-უფლებიან წარმომადგენლობასთან არსებული საქართველოში ბეჭდვითი ბიურო იტყობინება; 11 ნოემბერს, რ. ს. ფ. ს. რ. გარეშე საქმეთა სახალხო კომისარმა ამხ. ჩიჩერინმა რადიოთი მიმართა ოსმალეთის ნაციონალურ მთავრობას, შემდეგ ოსმალეთის ჯარების აღმოსავლეთ ფრონტის სარდლობას და სომხეთის მთავრობას, რომ, ვინაიდან მთავრობა და ოსმალეთის ნაციონალური მთავრობის წარმომადგენელი მოსკოვში ამაზე შეთანხმდენ, რ. ს. ფ. ს. რ. ღებულობს თავის თავზე შუამდგომლობას და ამ მიზნით ოსმალეთის ნაციონალური მთავრობის წარმომადგენლებთან მოსალაპარაკებლად გზავნის ამხ. ბ. მდივანს. რ. ს. ფ. ს. რ. მთავრობა გამოსთქვამს იმედს, რომ სამხედრო მოქმედება ოსმალეთისა და სომხეთს შუა იქნება შეწყვეტილი. ამხ. ბ. მდივანი და ამხ. ლეგრანიც სამშაბათს გავლენ თბილისიდან და გაემგზავრებიან ალექსანდროპოლში.

— **ცენზურის შემოღება ბეჭდვითი ორგანოებზე.** ბათომში ამ დღეებში ბეჭდვითი ორგანოებზე შემოღებულ იქნება წინასწარი სამხედრო ცენზურა. (ს.)

— **ბათომის პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოს წევრების ბედი.** როგორც ხმები დადის ინგლისელების ოკუპაციის დროს დატუსაღებული ბათუმის პროფესიონალურ კავშირთა საბჭოს წევრები ამ დღეებში ბათუმში დაბრუნდებიან. (ბ. ფ.)

— **სომხეთ-აზერბაიჯანის კონფერენცია.** აზერბაიჯანის მთავრობის შეკითხვაზედ სომხეთის მთავრობამ თანხმობა განაცხადა მოიწვიოს ბაქოში სომხეთ-აზერბაიჯანის კონფერენცია. სომხეთის დელეგაციის თავმჯდომარეთ დაინიშნა აზერბაიჯანში მყოფი დიპლომატიური წარმომადგენელი მ. არუტუნიანი, წევრათ ა. ტერტერიანი (დაშნ. და ანანუნი (ს. დ.)

— **დ. ამბროლაური.** (ქვემო რაჭა). ხალხის მდგომარეობა პირდაპირ აუტანელი ხდება; წელს მოსავალი საშუალოზე უკეთესი იყო, მაგრამ ზოგიერთები ეხლავე ეძებენ სიმინდს საყიდლათ. შიმშილობა ეხლავე იწყება ზოგ ადგილებში: გარდა ამისა, ხალხს არ გააჩნია საშუალება ფეხსაცმელის და ტანისაცმელის შეძენისა, და არც იშოვება; თუ სადმე იქნა, იმაშიდაც საზღაპრო ფასები უნდა გაიღოს. ჩარჩ სპეკულიანტებმა ფრთები აისხეს და დაუზოგველათ ხალხს ტყავს აძრობენ. ამ უკანასკნელათ სრულიად გაჰქრნენ პირველი მოთხოვნილებების საგნები: ნავთი, მარილი, და საპონი. ნავთი უკანასკნელათ 30 მან. ფასობდა. ეხლა კი 100—120 მანეთზე ავიდა; სოფლებში დაატარებენ სპეკულიანტები და ხალხს ტყავს აძრობენ. კოოპერატივებს არც ნავთი და არც მარილი არ გააჩნია. ხალხში დიდი მითქმა-მოთქმას იწვევს ნავთისა და მარილის უქონლობა. ამას წინათ ცნობა იყო, დითქოს ქუთაისში გამზადებული იყოს რაჭა-ლეჩხუმისათვის სამი ცისტერნი ნავთი, რომელიც ერობებს უნდა დარიგებოდა, ესენი კი კოოპერატივებს დაურიგდენ, მაგრამ დღემდე არც ერთ კოოპერატივს წვეთი ნავთი არ მიუღია. რაჭა მოწყვეტილია ქუთაისს. მგზავრებს ფეხით უხდებათ გავლა 60—70 ვერსი ნაქერალის მთით ტყიბულისაკენ. სამხედრო ოსეთის გზაზე ქუთაისისაკენ ამ ჟამად სპეკულიანტების მეტს არავის შეუძლიან მოგზაურობა. ასეა გაძვირებული მიმოსვლა, რომ რაჭიდან ქუთაისს ჩასვლა ამ გზით ჯდება 5000 მანეთი თითო სულზე.

მუშათა ცხოვრება

ჩვენში

თბილისში.

მუშათა კლუბის ამშენებელ მუშებს შორის.

მუშათა კლუბის (რკინის გზელების) პლეხანოვის სახელობის, ამშენებელმა მუშებმა მოითხოვეს აგვისტო 100 პროც. მომატება, რომელიც დადგენილი იყო სატარიფო პალატის მიერ. რკინისგზელების კავშირმა დაპირდა მათ მომატების მიცემას. მაგრამ ამასთან ერთად კლუბის საამშენებლო კომისიამ ისარგებლა ორი მუშის ულოდინობით და თორმეტ წლიან ბავშვების გამოუცდელობით და ჩამოართვა მათ ხელწერილი, რომ იმათ აქვს მიღებული მომატება და შემდეგში არ მოითხოვენ. დაეყრდნო რა ამ ყალბ დოკუმენტებს რკინისგზელების კავშირმა უარი უთხრა ხელმეორეთ მომატების მიცემაზე.

ქუთაისის ფ. ტ. კანტორის მოსამსახურენი.

—ნუ აჩქარდებით, ხმას ნუ აღიმაღლებთ და ნუ მისცემთ ფართო მასსას საშვალებას შექმნილი მდგომარეობის გაგებისას; ეს მხოლოდ ზიანს მოუტანს და ნაყოფს ცოტას მოგვცემს". აი ის სიტყვები, რომლებითაც, მოგვმართა ქუთაისის შრომის კომისარმა ბატონმა ჟორჟაძემ, მაშინ, როდესაც, რამდენიმე დღის განმავლობაში პურის მიუღებლობის გამო ქუთაისის ფოსტა-ტელეგრაფის კანტორის მუშა-მოსამსახურეთა „სანუგეშოდ" იქნა მოწვეული კრება.

რომ ჰეშმარიტ მუშებს დიდი ხანია „მოსპობილი" გვაქვს უფლება სამართლიანი ხმის მიღებისა, ამაზე ნუ შევჩერდებით ბ-ნო „მშრომელო" კომისარო! მხოლოდ მე მინდა თქვენი ყურადღება იქით მივაპყრა და დაგარწმუნოთ, რომ ფართო მასსას, თუ გინდ ის ჩვენი გულშემატკივარიც არ იყოს, კარგად უწყის და გათვალისწინებული აქვს ჩვენში შექმნილი ეკონომიური ატმოსფერა, სადაც მხოლოდ კვნესარე ხმა ისმის მშიერებისა.

განა ამაზე მეტი საშუალება კიდევ მოსალოდნელია? მუშა თუ მოხელე თავის მეუღლის უკანასკნელ კაბას ყიდის, რომ აუცილებელი არსებობის საგანი, პური იყიდოს. განა ამაზე მეტი უბედურება კიდევ შეიძლება როდესაც სამსახურიდან მამა თავის ბავშვებს, პურის მოლოდინში აწრიალებულებს, ხელ-ცარიელი მიუდის შინ? დღეს ხშელა მშობლი საოცნებო შეიქნა იმ „სამოთხეში", რომელიც ჩვენმა ოპორტუნიზმით გაგულებულებმა ევროპის იუდა-ისკარიოტე-

ლებს დაუსურათა, როგორც მხარე, სადაც სოციალიზმი მათი წყალობით განხორციელებულია.

თვიური ჯამაგირი დღიური არსებობის საგანია. (იმ ტალახსაც (ე. ი. მდაბიურათ რომ ვსთქვათ პურს, რომელსაც მუშათა მაგიდა არიგებდა) ველარ ვღებულობთ. პურის ხარისხის გაუმჯობესება და რაციონის მომატება, ეს, ჯამაგირების გადიდებასთან, მორიგ სიცრუეთ ჩაბარდა ახლო წარსულ დაპირებას.

ზამთარი მოდის, ან ტიტველ-შიშვლები ვერ გადაურჩებით, ან სიმშილი ჩაგვყლაპავს და ამ დროს... იქ ბაღში ყვავილი დანავარდობს, ჩვენ კი მშიერნი აქ ვიმალებით. „მოველით პურით დატვირთულ გემებს"—„სოფელში შევიძინეთ", —აი ნუგეში, მშრომელთა „დამცველების". თუ გნებავთ ეს იგივე „სოსკაა", რითაც ბავშვს მოატყუებს ხოლმე დედა ძუძუს მაგივრათ. ოჰ, საკვირველებავ! პურს სოფელში იძენენ და ამავე დროს, ვინაიდან პირველი, სამაგიეროს სახით ფართალს და სხვ. ითხოვს, რომელიც არ მოეპოება მეორეს, შეუძლებელია დაიყოლიოს თანხმობაზე სოფელი. თეთრი პურით გამძღარებს ვერ წარმოუდგენიათ, თუ როგორ მდგომარეობაში არიან დღეს მუშა-მოსამსახურეები.

იმედით, სანამ შეგრჩებათ და სანამ ისტორია თავის ფიზიონომიაში შავათ ალბეჭდავდეს თქვენს უკვდავ სახელებს. ჩვენ კი მუშები უფრო გავაცხოველებთ ბრძოლას მიუხედავათ საშინელი პირობებისა. მომავალი ჩვენია.

მიშელ არდანი.

საზღვარ-გარეთ

ლითონის მომუშავეების საერთაშორისო კონგრესი.

ჩვენ უკვე გამოვაქვეყნეთ, ამხ. შლიაპნიკოვის ნათქვამიდან ლითონზე მომუშავეების საერთაშორისო კონგრესის მსვლელობა, რომელიც მოხდა ჟენევაში ამა წლის 20 აგვისტოს. ახლად მიღებული გერმანიის გაზეთები საშვალებას გვაძლევს, ამხ. შლიაპნიკოვის მოხსენებას დავუმატოთ კიდევ ახალი ფაქტიური მასალები.

საერთოდ კონგრესი უნდა ჩაითვალოს არა სასიამოვნო მოვლენად. 1913 წლის შემდეგ ის პირველად შეიკრიბა და ვერ შესძლო თავის ირგვლივ შემოეკრიბა დელეგატების მნიშვნელოვანი რიცხვი. ჟენევაში შეიკრიბა სულ 53 დელეგატი 12 ქვეყნის წარმომადგენელი, რომელიც აერთიებს მხოლოდ 2.180.000 მუშას.

პირველ სხდომაზე მოუნდენ მხოლოთ მანდატების განხილვას და კონგრესის თავმჯდომარის განსენის მისასალმებელ სიტყვას, რომელიც არის დანიის მანქანის აშენებლების წარმომადგენელი.

მეორე სხდომაზე გაარჩიეს რუსეთის დელეგატების საკითხი, რომელნიც დარჩენ ნორვეგიაში, ნორვეგიის მთავრობის საზოტაჟის გამო. კონგრესმა გამოიტანა საპროტესტო რეზოლიუცია ნორვეგიის მთავრობის წინაალმდეგ.

ლითონის მუშების საერთაშორისო კავშირის მდივანის შლიკეს მოხსენებით, საერთაშორისო შეერთება ლითონის მუშესისა ძალიან ნელი ნაბიჯით მიდის. ომის განმავლობაში, მიუხედავათ შვეიცარიის და სკანდინავიის კავშირების მხარის დაჭერისა, ვერ შეინახა საერთაშორისო კავშირმა მთლიანობა. მოწინაალმდეგე სახელმწიფოებიდან გამოძახილი მიდიოდა ძალიან მკრთალად.

საერთო კონგრესის მუშაობა იმდენად უნაყოფო იყო, რომ თვით მონაწილეებმაც სცვნეს საჭიროდ მისი გადადება, რათა მიეცეს საშვალება ნაციონალურ სექციებს იქონიონ ამა თუ იმ პრინციპიალურ საკითხზე მსჯელობა, გამოთქვან თავისი აზრი და გვამცნონ თავისი პოზიცია. კონგრესი გადადებული იქმნა, მიუხედავათ უმცირესობის პროტესტისა.

სოფელი და მიწის მუშა

იმერეთ-სამეგრელო.

ამას წინად მომიხდა მოგზაურობა იმერეთ-სამეგრელოში. მდგომარეობა სოფლად მეტად მძიმეა. თითქმის საერთო სურათს წარმოადგენს სიცივე და სიმშილი. ქირნახული საშუალოზე ნაკლებია. ჯერ კიდევ არ იყო სიმინდი მოწეული, მაგრამ ხალხი ყანებში გამომხმარ სიმინდს არჩევდა, მზეზე აშრობდა და ამით ირჩენდა თავს; ამრიგად ბევრმა მთელი ყანები გაანახევრა.

სოფლის უმრავლესობას 3—4 თვის სარჩო თუ მოუვა. სიმინდის ფასს არ დაუწევია: 1500—2000 მანეთად იყიდება ფუთი.

საიდან იშოვის ამოდენა ფულს სოფლის მუშა? თუ რამე ნივთი მოეპოვებოდა სახლში, გაჭირვებამ კარგა ხანია გამოაცალა და ჩარჩებს ჩაუგდო ხელში. ხალხი საგონებელში ჩავარდნილი, გამოსავალი ვერ უპოვია, თუ როგორ და რით გამოკვებოს ცოლი.

აქვე უნდა შევნიშნო, რომ ვგრედ წოდებულ ზ. ხომერიკის აგრარულ რეფორმას არავითარი დადებითი შედეგი არ მოუტანია. თავი რომ დავანებოთ საზოგადოდ მიწის სივიწროვეს, რაც იყო გასანაწილებელი, იქიდან საუკეთესო ადგილები სოფლის მკრივეებმა და ჩარჩებმა ჩაიგდეს ხელში, ან მმართველ პირებმა გაინაწილეს თვითონ და თავის მოკეთეებს არგუნეს. აქ დიდ ნათლიმამობას ჰქონდა ადგილი. სოფლის ღარიბ ხალხს ან არაფერი ერგო, ან მისცეს დასამუშავებლად სრულიად უვარგისი მიწები.

არც ჩასაცმელის მხრივ არის უკეთ საქმე. ბევრი ბავშვი და მოზრდილთაგანიც რაღაც უჩვეულო კონკებშია გამოხვეული. ფართლეულობა, თუ სადმე იშოვება, ისე გაძვირებულია, რომ სოფლის მუშას ხელი ვერ მიუწვდება. თუმცა შინამრეწველობას მისდევენ და ჩოხა-შალებს ქსოვენ, მაგრამ ჯერ ერთი: თეთრეულისა და ქვეშსაგებლისათვის ჩოხა არ ივარგებს, მეორეთ-მატყლის ფასმა იმდენად აიწია, რომ-ხელ მოკლე კაცი ვერ იყიდის. სოფლად არის კოოპერატივები, რომლების დანიშნულებას უნდა შეადგენდეს სოფლისათვის მატყლის თუ სხვა საქონლის შეღავათიან პირობებში მიწოდება, მაგრამ თუ ისინი რამეს შეიძენენ, სათავეში მდგომი პირები პირველ ყოვლისა თავისიანებში არიგებენ. ამა მათ რა გადარჩება? ხოლო ვისაც ნამდვილად უჭირს, ყოველივე მზრუნველობას მოკლებული რჩება.

ამნაირად სოფლის ღარიბი ნაწილი მშიერია და შეუმოსავი; ზამთარი კარზეა მომდგარი, სიცივეები უკვე დადგა ამ ნიადაგზე ყოველგვარი სნეულობის გავრცელებაა შესაძლებელი, ხალხის საგრძნობ ნაწილს ფიზიკური გადაშენება მოელის.

ამავე დროს არის სოფლად უმცირესობა, ე. წ. სოფლის ბურჟუაზია, რომელიც არხეინად იმყოფება: სასმელ-საჭმელიც ბლომად აქვს და საუკეთესოდაცაა ჩაცმულ-დახურული; არა პატიოსანი და ბეჯითი შრომით; არამედ მრუდე და ბნელი მოქმედებით მოუწყვია თავისი ცხოვრება.

კლასთა შორის წინაალმდეგობა სოფლად არასოდეს არ ყოფილა ისე ღრმა და გაალმასებული, როგორც დღეს. მშრომელი და ამავე დროს გალატაკებული სოფლის პროლეტარიატი ერთის მხრივ და მისი სისხლის მწოველი, ათასნაირი ხრიკების წყალობით გამდიდრებული უმცირესობა მეორე მხრივ—ეს ორი ისეთი ძალაა, რომლის შერიგება შეუძლებელია.

კან.

პარტიული ცხოვრება

მოწოდება

ს. კ. პ. თბილისის ორგანიზაციებთან არსებულ „წითელი ჯვრისა" ყველა კომუნისტურ პარტიის წევრებს და თანამოაზრეებს.

ამხანაგებო! თქვენ ყველამ იცით, რომ მკაცრ ზამთრის დადგომის გამო და პირველ აუცილებელ საჭიროების საგნების ფასის ზრდამ ბაზარზე გადასახლებულ და დაპატიმრებულ კომუნისტების ოჯახები და თვით დაპატიმრებული ამხანაგები, რომლებიც ახლა იტანჯებიან ციხეებში, განიცდიან აუტანელ მდგომარეობას სიცივისა და სიმშილისაგან.

ს. კ. პ. წითელი ჯვარი მოგმართავს თქვენ ღრმა გრძნობით და რევოლიუციონურ შეგნებით და გთხოვს ასეთ მძიმე მომენტში არ დატოვოთ უყურადღებოთ და ბედის ამარა გადასახლებულ და დაპატიმრებულ კომუნისტების ოჯახები. თქვენი კომუნისტური მოვალეობა და რევოლიუციონური შეგნება მოითხოვს, არ დატოვოთ უმწეოთ ისინი, და ვისაც რამდენიც და როგორც შეუძლიათ, დაეხმაროთ მათ.

ამხანაგებო! თქვენ თქვენი დახმარებით შეუმსუბუქებთ დაპატიმრებულ კომუნისტებს სულიერ ტანჯვას იმით, რომ თქვენ არ დატოვეთ უყურადღებოთ მათი ოჯახები.

ამგვარად თქვენი დახმარება და გულწრფელი მოპყრობა და მათდამი ყურადღება, გაალრმავებს ჩვენი ამხანაგების გულში რევოლიუციონურ გრძნობას და მოვალეობას საერთო ბედნიერებისათვის ბრძოლაში.

თბილისის ვომიტეტთან არსებული რევოლიუციონური „წითელი ჯვარი".

ოქტომბრის რევოლიუციის სამი წლის თავის გამო ს. კ. პ. დრ. ცენ. კომ. მოსკოვში შემდეგი დეპეშა გაგზავნა:

მოსკოვი. რ. კ. პ. ც. კ.

დღეს საქართველოს კომპარტიის ცეკა აღფრთოვანებული იცქირება იქეთ, სადაც არიან ოქტომბრის გამარჯვების მომწყობნი, სადაც სამი წელიწადია სწარმოებს მუშებისა და გლეხების მიერ მონაპოვართა დაცვა და პროლეტარულ დიქტატურის ქვაზე სოციალისტური რესპუბლიკა შენდება.

გამარჯვება და დღეგრძელობა რუსეთის პროლეტარიატს!

გაუმარჯოს მის ბელადებს!

დაემგვანოს რუსეთის კომპარტიას აჯანყებულ შრომის ქვეყნის ყველა კომპარტიები!

ტყვე კომუნისტების პროტესტი.

უკანასკნელი რეპრესიები, რომელსაც ადგილი ქონდა საქ. რესპუბლიკებში კომუნისტების წინაალმდეგ, პირდაპირი დარღვევაა საზავო ხელშეკრულების. აპატიმრებენ მხოლოდ იმისათვის, რომ ის კომუნისტია ან თანამოაზრე. ჩვენ დაპატიმრებულებს, თითქმის ვერაფერი საბუთები ვერ გვინახეს, მიუხედავათ ამისა ბ. კედიამ მაინც გაგვზავნა მეტეხში. დაპატიმრებულებს აბრალებენ საბჭოთა რუსეთიდან მოსულ სამხედრო აგენტობას. იმათ განსაკუთრებულ რაზმში ცემენ, აშინებენ რევოლვერით და სხ. ბევრ ჩვენს ამხანაგებს გაუსამართლებელად და გამოუძიებლად აპატიმრებენ ერთი წლის ვადით. საით წავიდა საზავო ხელშეკრულება? რა იქნა დადგენილება საქ. დემ. რესპუბლიკისა, რომ არა ქართველი კომუნისტები იქნებიან არა დაპატიმრებული, არამედ გაძევებულნი საქართველოს საზღვრებიდან. დეე ბ. კედიამ დაამტკიცოს, რომ მან გვინახა რაიმე საბუთები, იმის შესახებ, რომ ჩვენ ვართ „შპიონები", მოსკოვიდან გამოგზავნილნი? ჩვენ ამას მოვითხოვთ და იმედიც გვაქვს გვიპასუხებენ.

დაპატიმრებული კომუნისტები.

მეტეხი 9 ნოემ. 1920 წელი.

მისალმება

პროლეტარულ რევოლიუციის სამი წლის თავის დღესასწაულზე, ჩვენ დაპატიმრებული კომუნისტები რ. ს. ფ. ს. რ. სრულ უფლებიან წარმომადგენლობის სახით, ვესალმებით რუსეთის პროლეტარიატს, წითელ არმიას და ოქტომბრის რევოლიუციის ბელადებს ლენინს და ტროცკის; ვუსურვებთ მათ ბრძოლის გაგრძელებას მსოფლიო კაპიტალისტების წინაალმდეგ, თავის ბრწყინვალე მიზნის მისაღწევად.

გაუმარჯოს მსოფლიო პროლეტარულ რევოლიუციას!

გაუმარჯოს პროლეტარიატის დიქტატურას!

გაუმარჯოს მესამე კომუნისტურ ინტერნაციონალს!

გაუმარჯოს მსოფლიო პროლეტარიატის ავანგარდს—რუსეთის პროლეტარიატს!

გაუმარჯოს საქართველოს კომუნისტურ პარტიას!

დატუსაღებული კომუნისტები.

მეტეხი, 9 ნოემ. 19120 წ.

ჩვენ ტყვე კომუნისტები, ვესალმებით გაზეთ „საქართველოს კომუნისტს", როგორც ერთად-ერთი ორგანოს საქართველოს მშრომელ ხალხის ინტერესების დამცველს. ვუსურვებთ მას ნაყოფიერ ბრძოლას რევოლიუციის მესაფლავეების და პროლეტარულ ბრძოლის გამრყვნელების წინაალმდეგ, ის არის ჩვენთვის, დატყვევებულებისთვის ერთად-ერთი მნათობი!

დაპატიმრ. კომუნისტები.

მეტეხი, 9 ნოემბ. 1920 წ.

ღია წერილი

საქართველოს მთავრობის თავმჯდომარეს ბ-ნ ნოე ჟორდანიას

5 ნოემბერს, ღამის სამ საათზედ, მალაკნის ქუჩაზედ, სადაც ვცხოვრობ ჩემს საკუთარ ბინაზედ, ჩემი უსუსური ოთხი მცირეწლოვან ობლით, შემოგვესმა საშინელი კარის ბრახუნი. ძლივს კი მოგვეცეს საშვალება ჩაგვეცვა ტანთ, კარის გაღებისთანავე შემოცვივდნენ განსაკუთრებული რაზმის წევრები საშინელი ბრაზ მორეულები, დაიწყეს ყვირილი და უშვერი სიტყვები: თქვენი ძმა მოსე ვარამაშვილი სად არის უნდა დავიჭიროთო. მე მიუგე, ჩემი ძმა აქ სახლის წიგნაკში არ არის ჩაწერილი და არც საკუთარი ოთახი აქვს; ასეთივე პასუხი მისცა სახლის პატრონმა, რომ აქ არ ცხოვრობს მოსე ვარამაშვილი, აქ მარტო მისი და ცხოვრობსო. მე სხვათაშორის უთხარი, ძალიან ძვირათ არის ხოლმე აქ ჩემი ძმა, როგორც სტუმარი-თქვა. მათ, რაზმელებმა, არაფრად მიიჩნიეს ჩემი პასუხი და მოითხოვეს გაჩხრეკა ჩემი სახლ-კარის, გადმაბრუნეს მთლად ბარგი-ბარხანა, მისცვივდნენ მძინარე ბავშვებს და დაათრთხეს. ბავშვებმა ტირილი დაიწყეს. საშინელ და უშვეწურ სიტყვებს ხმარობდენ ჩვენს პიროვნებაზედ და მუქარით გვიყვიროდენ, თქვენ დასახრჩობი ხართ და სხვ. დიდი ხნის ჩხრეკის შემდეგ ნახეს მხოლოდ ძმის ნაწერები გაზეთისთვის და წიგნაკები, რუსულ ენაზე საბჭოთა რუსეთში გამოცემული, რაც წაიღეს თან. აგრეთვე მქონდა სახლში საკუთარი ჩემი ქონება — რამდენიმე ათასი მანეთი ფული და ბავშვების შეგროვილი შაქი გროშები, შეკრეს და წაიღეს თან. მოიწადინეს ჩემი წაყვანაც შუა ღამისას, მაგრამ მეზობელ გვარდიელის თაოსნობით დილამდის დამტოვეს, დილით ჩემი ფეხით უნდა გამოვცხადებულიყავ განსაკუთრებულ რაზმში. თან წაიყვანეს ჩემს სახლში მყოფი ჩემი საქმროს გამგე ნოქარი. მეორე დღეს ჩემი ფეხით გამოვცხადდი ბატონ კედიასთან, რომლის ბრძანებით საღამომდის სიცივეში ვიყავით, საღამოს კი ბატონ კედიამ გაგვანთავისუფლა და ფულიც უკან დაგვიბრუნა.

მე ძლიერ მაკვირვებს დემოკრატიულ რესპუბლიკაში ასეთი მოპყრობა იმის წინაალმდეგ, რომელიც არაფერ შუაში არ არის. მაგალითად ხშირი იყო ჩემი სახლის გაჩხრეკა ნიკოლოზის დროს ძმის გამოისობით, მაგრამ თავის დღეში არ შეხებიან ქონებას და ადგილი არ ქონია პიროვნების დამამცირებელ სიტყვებს. ჩემი ძმა დიდი ხნის კომუნისტია და იდეიური მებრძოლი, რასაც მთელი კახეთი დაამოწმებს, და ახლა კი ვგონებ „კომუნისტის" თანამშრომელი. რაზედ დასჭირდათ მის მტრებს მისი პიროვნების დამცირება, განა ესაა თავისუფალი აზროვნება? ასეთივე ტანჯვა-წამებაში ჩამაგდეს შარშან: სამჯერ ვიყავი დაჭერილი, ერთხელ ბავშვი მყავდა ავათ სიკვდილის პირს და იმდენი ადამიანობა არ გამოიჩინეს, რომ დავრჩენილიყავ შვილთან მოსავლელათ, რამაც იმსხვერპლა უსუსური ბავშვი. რაც შეეხება დანარჩენ ოთხ ბავშვს, თავზარ დაცემულები არიან და ყოველ ღამეს ტირილ-ვაებას აქვს ადგილი ჩემ ოჯახში.

მოგმართავთ, ბ-ნო საქართველოს თავმჯდომარევ. მიაქციოთ უქვენი ყურადღება ასეთ უკანონო საქციელს ჩამდენ თქვენს მოხელეებს, რომლებიც ყოველ მხრივ მამცირებენ ისედაც დაჩაგრულ ჩემ პიროვნებას იქნებ შემდეგში, მაინც ამაცდინოთ ისა ადამიანის დამამცირებელი ქცევა, რასაც განსაკუთრებული რაზმის წევრნი იდენენ. დამიხსენით ასეთი უსიამოვნებისაგან დღეის შემდეგ მაინც, რომ ვცხოვრობ ჩემს საკუთარ უსუსურ ობლებთან უშიშრათ აწიოკებდნენ, როგორადაც [illegible] მხვდა წილად, ჩემს დაობლებულ [illegible]რონო ოჯახს.

ვარო ახმეტელაშვილი.

ფონდი

მიღებულია გაზეთის ფონდის ლიერებლათ ახალსენაკის ორ[illegible]ციის მიერ 1150 მ.

სულ დღეიდან ფონდის და[illegible] 66.056 მ.

ჩვენი ფოსტა.

გ. ციმბირელს: დაგვიანებულია[illegible] მოგზავნეთ წერილები ადგილ[illegible] ცხოვრებიდან.

კანს: გთხოვთ შემოიაროთ რ[illegible]ციაში.

დრ. რედაქტორი: ლ. სუხიშვ[illegible]

განცხადებანი

გამომცემლობა

„წითელი ვარსკვლავი"

გამოსულია.

1. ვინ არიან კომუნისტები (ხალხ[illegible]ბი). ფ. 3 მ.
2. ნ. ლენინი და გ. ზინოვიევი. ინ[illegible] ნაციონალი მოღალატეები და ინ[illegible] ნაციონალი ამომავალი. ფ. 5 მ.
3. მ. კასპიელი. ვინ სტყუის? ფ. 10[illegible]
4. ნ. ლენინი. ეკონომიკა და პოლი[illegible] პროლეტარიატის დიქტატურის[illegible] ნაში. ფ. 5 მ.
5. ნ. ლენინი და გ. ზინოვიევი. მე[illegible] სოციალიზმის კრიზისი. ფ. 20 [illegible]
6. მ. კასპიელი. ინტერნაციონალი ომის საკითხი. ფ. 15 მ.
7. პროგრამა რუს. კომ. პარტიისა.
8. ბუხარინი. პროლეტ. დიქტატურა [illegible] სეთში და მსოფლიო რევოლიუცი[illegible]

იბეჭდება:

9. ბუხარინი და პრეობრაჟენსკი. კო[illegible] ნიზმის ანბანი.

გამზადებულია დასაბეჭდათ:

10. ზინოვიევი. პარტია და პროფესიო[illegible] ლური კავშირები.
11. მინინი. რელიგია და კომუნიზმი.
12. პეტროვიჩი. პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!
13. ნ. გექტორი. რით აიხსნება რუს[illegible] ში სოციალისტ. რევოლიუციის [illegible] ვილად გამარჯვება.
14. კ. მარქსი და ფ. ენგელსი, კომ[illegible] ცენტ. კომიტეტის მიმართვა კავ[illegible] რისადმი 1850 წ.
15. კ. მარქსი. სამოქალაქო ომი საფრ[illegible] გეთში 1870—71 წ.

საქართველოს კომუნისტური პარტი[illegible] ცენტრალური კომიტეტის ბიურო მოთა[illegible] სებულია პასკევიჩის ქ. № 3, მეორე სა[illegible] თული, ტელ. 8—91.

ცენტრ. კომ. ბიურო ღიაა დილის 11-1 საათამდე და საღამოს 6—7 საათამდე.

ს. კ. პ. თბილისის საგუბერნიო კომი[illegible] ტეტის ბიურო მოთავსებულია პასკევი[illegible] ქუჩ. № 3, მეორე სართული. ტელ. 8—91.

ბიურო ღიაა დილის 9—2 საათამდე.

ს. კ. პ. თბ. პირველი რაიონის ბიურ[illegible] მოთავსებულია ჩერქეზოვის ქუჩ., № 13[illegible]

ბიურო ღიაა სალ. 5—7 ნახ. საათამდე.

ს. კ. პ. თბილისის მეოთხე რაიონ[illegible] ბიურო მოთავსებულია რუსთა ვოროცოვ[illegible] საბჭოს ბინაზე (ალექსანდროვის ბაღის[illegible] პირდაპირ), სადაც სწარმოებს ახალი წევ[illegible]რების ჩაწერა და ძველი წევრების რეგი[illegible]სტრაცია.

ბიურო ღიაა დილის 10—1 საათამ[illegible] და საღამოს 4—7 საათამდე.

ს. კ. პ. თბ. მეორე რაიონის ბიურ[illegible] მოთავსებულია რუსთა ვოროცოვ საბჭო[illegible] ბინაზე (ალექსანდროვის ბაღის პირდაპირ[illegible]).

ბიურო ღიაა დილის 10—12 საათამ[illegible] და საღამოს 5—7 საათამდე.

ს. კ. პ. თბ. მესამე რაიონის ბიურ[illegible] მოთავსებულია რუსთა ვოროცოვ საბჭო[illegible] ბინაზე, სადაც სწარმოებს ახალი და ძველ[illegible] წევრების რეგისტრაცია.

ბიურო ღიაა დილის 10—1 ნახ. სა[illegible]თამდე და საღამოს 5—7 ნახ. საათ.

სტამბა „ეკონომია" დადიანის ქ. № 3.